

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	December 2022
Institution	VUC Lyngby
Uddannelse	HF
Fag og niveau	Historie B
Lærer(e)	Tanja Sprenger
Hold	22hisb1

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Introforløb - historiske fremstillinger og historiske kilder
Titel 2	Dansk straffehistorie
Titel 3	Danmarks demokratisering
Titel 4	Hitlers vej til magten
Titel 5	Opdagelsesrejsende og Inkariget
Titel 6	Folkedrabet i Rwanda

Titel 1	Introforløb - historiske fremstillinger og historiske kilder
Indhold	<p>Gennemgåede fremstillinger: Historiske kilder og historiske fremstillinger, https://historiskmetode.weebly.com/kilde--fremstilling.html Introduktion til kildekritik, https://historiskmetode.weebly.com/trovaeligrdighed--tendens--modtendens.html</p> <p>Gennemgåede kilder: VUC Lyngby, https://www.youtube.com/watch?v=ai62b5eaiPE</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Fagligt indhold</p> <p>Ved udgangen af forløbet skal kursisten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kunne redegøre for, hvad forskellen på en historisk fremstilling og en historisk kilde er. - Opnå indsigt i hvad der kendetegner følgende perioder: antikken, middelalderen, renæssance, oplysningstiden, industrialiseringen, mellemkrigstiden og den kolde krig <p>Væsentlige begreber Historisk fremstilling Historisk kilde, genre, afsender modtager, tendens</p>

Titel 2	Dansk straffehistorie
Indhold	<p>Gennemgåede fremstillinger</p> <p>Den danske ordbogs definition af straf Fra vikingetid til middelalder, https://bl.systime.dk/?id=155 Frederiksen et al, Peter, <i>Grundbog til historie - verdenshistorie indtil 1750</i>, Systime, 2000, s. 111-113 Mandebod, https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/mandebod/ Fredsløs, https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/fredloeshed/ 1500-1700-tallet samfundet og straffene, Hansen, Lars Peter Visti, <i>Overblik - Danmarks Historien i korte træk</i>, Gyldendal, 2010, s. 47-48, 59-60 Trunken - det første fængsel på Bremerholmen i København fra ca. 1620, https://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/trunken-det-foerste-faengsel-paa-bremerholmen-i-koebenhavn/ Enevældens strafformer, https://natmus.dk/historisk-viden/danmark/enevaelde-1660-1848/den-enevaeldige-stat/enevaeldens-strafformer/ 5 frygtelige straffe fra 1700-tallet, som du VIRKELIG ikke har lyst til at blive udsat for,</p>

	<p>https://www.dr.dk/historie/danmarkshistorien/5-frygtelige-straefe-fra-1700-tallet-som-du-virkelig-ikke-har-lyst-til</p> <p>Oplysningstiden, https://faktalink.dk/titelliste/oply</p> <p>Det philadelphiske system og det auburnske system uddrag, https://kriminalhistorie.dk/faengsletogstraffene</p> <p>Gennemgaaede kilder</p> <p>Jyske Lov 1241, tredje bog §25</p> <p>Straffearbejde på Bremerholmen, https://historielab.dk/til-undervisningen/kildebank/forbrydelse-og-straef/3-skraek-advarsel/forbrydere-saettes-arbejdslejr/</p> <p>Cesare Beccaria om forbrydelse og straf, https://historielab.dk/til-undervisningen/kildebank/forbrydelse-og-straef/4-bedre-mennesker/straf-der-virker/</p> <p>Kritik af tugthusene, https://historielab.dk/til-undervisningen/kildebank/forbrydelse-og-straef/4-bedre-mennesker/</p> <p>Frederik Bruun, 1867 (uddrag), https://historielab.dk/til-undervisningen/kildebank/forbrydelse-og-straef/4-bedre-mennesker/</p> <p>Christian Tryde, 1871 (uddrag), https://dcb993b5-aa94-4336-995c-ef4a1947d30c.filesusr.com/ugd/530cc7_27ad7c8efda74cc7a510021d571e747d.pdf</p> <p>Socialdemokratiets retspolitik (uddrag), https://www.socialdemokratiet.dk/det-vil-vi/retspolitik/</p> <p>Venstres retspolitik (uddrag), https://www.venstre.dk/politik/venstre-mener/retspolitik</p> <p>Dansk Folkepartis retspolitik (uddrag), https://danskfolkeparti.dk/politik/maerkesager/retspolitik/</p> <p>Enhedslistens retspolitik (uddrag), https://enhedslisten.dk/politikomraade/retspolitik</p> <p>Klip</p> <p>Straffens formål, https://www.forbrydelseogstraf.dk/straffens-formaal</p> <p>Jyske Lov 1241, med lov skal land bygges, https://www.youtube.com/watch?v=7b0whRV-JTs</p> <p>Video om oplysningstiden, https://www.youtube.com/watch?v=IHICCP7hH6I</p> <p>Video om Johan Friedrich Struensee, https://www.youtube.com/watch?v=vHKA4Ks2O2Q</p> <p>Straffens udvikling, https://www.forbrydelseogstraf.dk/straffens-udvikling</p> <p>Ekskursion</p> <p>Rundvisning på Politihistorisk museum i forløbet ”Forbrydelse og straf”</p>
<p>Særlige fokuspunkter</p>	<p>Fagligt indhold</p> <p>Ved udgangen af forløbet skal kursisten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunne redegøre for modellen ”Straffens formål”. • Kunne redegøre for, hvad der kendetegner middelalderen, renæssancen og oplysningstiden som historiske perioder. • Kunne analysere, hvorfor mandebod og fredløshed var straffeformer, der for alvor blev indført i middelalderen.

- Kunne analysere hvorfor de første reelle fængselsstraffe opstod og de korporlige straffe blev voldsommere i renæssancen og under enevælden.
- Kunne analysere hvorfor det moderne fængselsvæsen opstod i kølvandet på oplysningstiden.
- Kunne redegøre for, hvad der kendetegner det moderne fængselsvæsen i Danmark.
- Kunne diskutere, på hvilken måde især isolationsstraffene i Vridsløselille Fængsel blev modtaget.
- Opnå kendskab til, hvordan straffene og baggrunden for disse har udviklet sig i Danmark i tiden efter 1933.

Væsentlige begreber

Modellen ”straffens formål”

Middelalderen

Feudalsamfundet

Jyske Lov 1241

Fredløshed

Mandebod

Reformationen 1536

Enevældens indførelse 1660

Danske Lov 1683

Korporlige straffe

Trunken

Oplysningstiden

Johan Friedrich Struensee

Horsens Tugthus/Horsens Statsfængsel

Vridsløselille Fængsel

Auburn-modellen

Pennsylvania-modellen/Philadelphia-modellen

Panoptikon

Faglige mål

–redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie

–redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling

Kernestof

hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie

Titel 3	Danmarks demokratisering
Indhold	<p><i>Kernestof:</i></p> <p>Thiedecke, Johnny & Lona Lerber, "Danmark i guldalderen - samfund, politik og ideologi 1800-1850", Pantheon, 1998, s.6-142,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Nellemann, Aksel, "Kilder til dansk Udenrigs- og Forsvarspolitik 1870-1914.", 1961, Gyldendal, s.7-41 + 53-59 <p>Hjemmesider</p> <ul style="list-style-type: none"> • http://videnskab.dk/kultur-samfund/1864-aret-der-rystede-danmark • http://videnskab.dk/kultur-samfund/1864-gav-danskerne-mindrevaerdskompleks • http://videnskab.dk/kultur-samfund/danskhed-er-en-moderne-opfindelse • http://livsstil.tv2.dk/2014-04-18-150-%C3%A5r-efter-derfor-p%C3%A5virker-slaget-ved-dybb%C3%B8l-os-idag • http://www.kristeligt-dagblad.dk/danmark/danskerne-spejler-sig-i-1864 • http://danmarkshistorien.dk/historiske-perioder/fra-systemskifte-til-besaettelse-1901-1940/udenrigs-og-forsvarspolitik/ • http://politiken.dk/debat/kroniken/ECE77607/farvel-til-dansk-udenrigspolitik/ • http://www.patriot.dk/smaastat.html <p>Supplerende stof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Andersen, Torben Peter, "Produktion og Samfund Danmarks og Nordens Historie.", 1978, Gads Forlag, s.130-151 • Søndberg, Olaf, "Danmarks historie." 1996, Systime, s.75-92 • Thomsen, Rudi, "Forfatningskampen i Danmark 1866-1901", 1974, Gyldendal, s.9-26 + 100 • Relevante selvvalgte sider fra Danmarkshistorien.dk <p>Hjemmesider:</p> <ul style="list-style-type: none"> • https://1864live.dk/historisk-overblik/ <p>Det unge demokrati, 1848-1901 - http://danmarkshistorien.dk/historiske-perioder/det-unge-demokrati-1848-1901/</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Fagligt indhold</p> <p>Ved udgangen af forløbet skal kursisten:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Have kendskab til hvilke begivenheder som i er med til at påvirke den dansk stats selvforståelse i begyndelsen af 1800erne og 1810erne. • Have kendskab til den spirende politisering i borgerskabet og set på hvordan de har arbejdet på at få en fri forfatning.

- Indsigt i hvilke elementer af oplysningstankerne som de danske foregangsmænd til fri forfatning har været inspireret af.
- Forståelse for nationalstatsudviklingen og hvilken betydning nationalisme har for demokratiet udvikling i Danmark.
- Indsigt i betydningen af OS og Dem i forhold til dannelse af identitet -og i et forsøg på at forstå konflikten mellem Danmark og hertugdømmerne.
- Kendskab til den danske grundlov og dens tilblivelse, samt hvorvidt den kunne anskues som demokratisk med moderne øjne.
- Have kendskab til at at skrive en større skriftelig opgave. Derfor har kursisten arbejdet med læsning af tekster med forskellige læseteknikker. Kursisten har arbejdet med litteratursøgning, samt arbejdet med formalia ved skrivning af en større skriftelig opgave. Endelig har kursisten arbejdet med de tre taksonomiske niveauer - redegørelse, analyse og vurdering.

Væsentlige begreber

- DK's knæk i starten af 1800-tallet
- Oplysningstanker
- Oplysningsfilosoffer
- Stænder samfundet
- Stænderforsamlingerne
- Falstertalen
- Bonnevennerne
- Casino/Hippodrom - møderne
- Revolutioner i verden
- Grundloven 1849
- Treårs krigen
- Nederlaget 1864
- Hertugdømmerne
- Nationalisme / Skandinavisme
- Enevælden
- Liberalisme
- Konservatisme

Faglige mål

- redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie
- redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
- skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer
- reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid, samt over mennesket som historieskabt og historieskabende
- formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt, og begrunde de formidlingsmæssige valg

Kernestof

- hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie
- forandringer i levevilkår, teknologi og produktion
- styreformere, herunder demokrati og demokratiseringsprocesser
- kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie
- politiske ideologier, herunder ideologiernes kamp i det 20. århundrede

	-nationale og internationale konflikter og samarbejdsrelationer -globalisering -historiebrug og -formidling 2
--	--

Titel 4	Hitlers vej til magten
Indhold	<p>Gennemgåede fremstillinger Frederiksen, Peter, Det tredje rige - fællesskab og forbrydelse, Systime, 1999, s. 15-63 Dolkestødslegenden, https://denstoredanske.lex.dk/dolkest%C3%B8dslegenden, https://www.dr.dk/skole/historie/dolkestoedslegenden NSDAP, https://denstoredanske.lex.dk/NSDAP SA, https://denstoredanske.lex.dk/SA_-_kampgrupper Ølstuekuppet, https://denstoredanske.lex.dk/%C3%98lstuekuppet</p> <p>Gennemgåede kilder NSDAP's 25-punktsprogram, februar 1920, Bender & Gade: Mellemlkrigstiden og 2. verdenskrig 1919-1945 (1987) NSDAP's stemmer ved Rigsdagsvalgene 1924-1932, Frederiksen, Peter, Det tredje rige - fællesskab og forbrydelse, Systime, 1999 Nazismens fremvækst, Frederiksen: Grundbog til historie. Verdenshistorien 1750-1945. Systime 2001 Nazistisk plakat, 1936, Frederiksen, Peter, Det tredje rige - fællesskab og forbrydelse, Systime, 1999</p> <p>Klip Tale af Hitler, https://www.dailymotion.com/video/x2px7tg?fbclid=IwAR2i6Oz_GmGMNYXbSyYBxDLqPsgPIHdW9yFZU3GXnDGyyw1865XAEzo30</p> <p>Dokumentar: (I får adgang til alle dokumentarer i læseferien) Nazisternes vej til magten afsnit 1 "Det politiske spil" DR2, 2020 Nazisternes vej til magten, afsnit 2 "De første seks måneder", DR2, 2020, minuttal frem til 25:00</p>
Særlige fokuspunkter	<p>Fagligt indhold: Ved udgangen af forløbet skal kursisten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opnå kendskab til Tysklands rolle i 1. verdenskrig med fokus på 1. verdenskrigs start og afslutning. - Redegøre for hvad der kendetegner NSDAP's politik - Redegøre for, hvordan NSDAP ændrer strategi efter Ølstuekuppet i 1923 - Analysere hvorfor Adolf Hitler blev rigskansler d. 30. jan. 1933 - Analysere hvorfor den tyske befolkning støttede NSDAP - Forklare hvordan Adolf Hitler blev rigspræsident d. 1. august 1934 - Forklare hvordan det var at leve som borger under Det tredje rige - Diskutere hvilke ligheder og forskelle der er mellem Putins førte politik i forbindelse med krigen i Ukraine og Hitlers førte politik i tiden frem mod 2. verdenskrig. <p>Væsentlige begreber: SPD - Socialdemokratiet KDP - Kommunistpartiet Versaillestraktaten Weimarrepublikken Dolkestødslegenden NSDAP</p>

SA
 Ølstuekuppet, 1923
 Nationalsocialisme/nazisme
 Racelære
 Socialdarwinisme
 Organismetanken
 Førerprincippet
 Mein Kampf
 Antisemitisme
 Antiparlamentarisme
 Adolf Hitler
 Rigsdagsbranden, 1933
 De lange knives nat, 1934
 Det tredje rige
 Nazistisk propaganda
 Hitler Jugend

Faglige mål:

- redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie
- redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer
- reflektere over samspillet mellem fortid, nutid og fremtid, samt over mennesket som historieskabt og historieskabende
- anvende metodisk-kritiske tilgange til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie
- opnå indsigt i hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden

Kernestof:

- hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie
- forandringer i levevilkår, teknologi og produktion
- styreformer, herunder demokrati og demokratiseringsprocesser
- politiske ideologier, herunder ideologiernes kamp i det 20. århundrede
- nationale og internationale konflikter og samarbejdsrelationer
- historiebrug og -formidling

Titel 5	Opdagelsesrejsende og Inkariget
Indhold	<p>Kernestof:</p> <p>Bjørneboe, Lars, <i>"Inkarigets samfund."</i>, 1980, Gyldendal, s.12-42 + 59-70 + 98-109</p> <p>Grubb, Ulrik et. Al, <i>"Europa og de andre"</i>, 2012, Gyldendal, s.43-47 + 75-88</p> <p>Jørgensen, P.C. Willemoes, <i>"De store opdagelser"</i>, 1982, Gyldendal, s.9-36 + 39-72 + 82-99 + 129-130</p>
Særlige fokuspunkter	Fagligt indhold

Ved udgangen af forløbet skal kursisten:

- kunne redegøre for udviklingen i opdagelsesrejserne.
- kunne forklare motivationerne for at rejse ud?
- kunne forklare hvordan opdagelsesrejserne kunne lade sig gøre? - teknologihistorie
- kunne analysere hvilke udfordringer, der var forbundet med ønske om at rejse ud?
- vurdere hvilke konsekvenser opdagelserne havde for såvel europæerne som de indfødte befolkningsgrupper.
- kunne diskutere hvilken betydning opdagelsesrejserne har for os i dag.

Væsentlige begreber

- Kartografi og maritim teknologi
- Slavehandel
- Reformationen
- Religionen betydning
- Tordesillas traktaten
- Opdagelsesrejsende
- Globalisering
- Kulturmøder
- Konsekvenser af kulturmøder
- Sygdommes betydning
- Folkemord
- Merkantilisme
- Pizzaro og Atahualpa
- Inkaerne

Faglige mål

- redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie
- redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
- opnå indsigt i samspillet mellem natur, kultur, individ og samfund i et historisk perspektiv
- skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer
- anvende metodisk-kritiske tilgange til at udvælge og analysere historisk materiale, herunder eksempler på brug af historie
- opnå indsigt i hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden
- formidle og remediere historiefaglige problemstillinger mundtligt og skriftligt, og begrunde de formidlingsmæssige valg

Kernestof

- hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie
- forandringer i levevilkår, teknologi og produktion
- kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie
- nationale og internationale konflikter og samarbejdsrelationer
- globalisering

Titel 6	Folkedrabet i Rwanda
Indhold	<p>Gennemgåede fremstillinger FN's folkedrabskonvention, https://folkedrab.dk/artikler/fns-folkedrabskonvention Folkedrab og andre internationale forbrydelser, https://folkedrab.dk/artikler/folkedrab-og-andre-internationale-forbrydelser Hvordan opstår folkedrab? – tre teoretiske bud, https://folkedrab.dk/artikler/hvordan-opstaar-folkedrab-tre-teoretiske-bud Kolonihistoriske årsager, https://folkedrab.dk/artikler/kolonihistoriske-aarsager Krav om magtdeling, https://folkedrab.dk/artikler/krav-om-magtdeling Økonomisk nedtur, https://folkedrab.dk/artikler/oekonomisk-nedtur Flygtninge, https://folkedrab.dk/artikler/flygtninge Mediernes rolle i Rwanda, https://folkedrab.dk/artikler/mediernes-rolle-i-rwanda Det juridiske efterspil i Rwanda, https://folkedrab.dk/artikler/det-juridiske-efterspil-i-rwanda Projekt ny nation: ”I dag er vi alle Rwandere”, https://folkedrab.dk/artikler/projekt-ny-nation-i-dag-er-vi-alle-rwandere Romeo Dallaire – alle valg har en pris, https://folkedrab.dk/artikler/romeo-dallaire-alle-valg-har-en-pris Opération Turquoise, https://folkedrab.dk/artikler/operation-turquoise</p> <p>Gennemgående kilder FN's folkedrabskonvention, 1948, https://folkedrab.dk/kilder/kilde-fns-folkedrabskonvention-1948 Præsident Habyarimanas tale til MRDN's 3. partikongres, 1985, https://www.his2rie.dk/kildetekster/folkedrabet-i-rwanda/kildetekst-12/ Rwandas økonomi, 1960-2015, Globalis.dk/Rwanda Anti-tutsi propaganda, 1992, Freeman, Charles, Folkedrabet i Rwanda, Flachs, 1998 Lad jer ikke invadere – Léon Mugeseras tale i Kabya, 1992 (uddrag), https://www.his2rie.dk/kildetekster/folkedrabet-i-rwanda/kildetekst-16/ Poul Kagames tale ved 20-året for folkedrabet i Rwanda, 2014 (uddrag), https://folkedrab.dk/artikler/projekt-ny-nation-i-dag-er-vi-alle-rwandere</p> <p>Klip ”Historien om Auschwitz”, ”Gaskammer og krematorium 1”, ”Hvad kan vi lære i dag?”, https://www.aldrigmere.dk/materialer/ungdomsuddannelser/besoeg-auschwitz-med-det-interaktive-kort ”Et folkedrab under optræk”, ”Medier og propaganda”, https://www.aldrigmere.dk/materialer/grundskoler/rwanda-fra-fortid-til-fremtid-lette-tekster</p> <p>Dokumentar: (I får adgang til alle dokumentarer i læseferien) Portræt af Kofi Annan, DR2, 2013, minuttal 14:20-19:30 Min nabo, min morder, DR2, 2014 Deadline, DR2, 6. maj 2021, minuttal 2:20-10:20</p>

**Særlige
fokuspunkter****Fagligt indhold:**

Ved udgangen af forløbet skal kursisten:

- Kunne redegøre for FN's definition af begrebet folkedrab - herunder inddrage udfordringer ved definitionen og forklare, hvorfor FN's folkedrabskonvention blev vedtaget i 1948
- Kunne analysere hvorfor folkedrabet i Rwanda brød ud ved at inddrage historiske årsagsforklaringer samt teoretiske forklaringer.
- Kunne forklare, hvordan det internationale samfund (herunder FN og Frankrig) forholdt sig til folkedrabet i Rwanda.
- Kunne diskutere fordele og udfordringer ved det efterfølgende retsopgør i Rwanda.
- Kunne redegøre for Rwandas situation i dag.

Væsentlige begreber:

Folkekrig

FN's folkekrigskonvention

Holocaust

Andre internationale forbrydelser - forbrydelser mod menneskeheden, krigsforbrydelser, etnisk udrensning, terrorisme

Barbara Harff

Gregory Stanton

Ervin Staub

Hutu

Tutsi

Belgien som koloniherrer

1959: Revolution

1973: Militærkup

Præsident Habyarimana

RPF, Rwandas Patriotiske Front

1993: Fredsaftale mellem hutuer og tutsier

Radiostationen, RTLM

Avisen, Kangura

Romeo Dallaire

UNAMIR

Operation Turquoise

ICTR

Gacaca

Poul Kagame

Faglige mål:

- redegøre for centrale udviklingslinjer og begivenheder i Danmarks, Europas og verdens historie
- redegøre for sammenhænge mellem den lokale, nationale, regionale, europæiske og globale udvikling
- opnå indsigt i samspillet mellem natur, kultur, individ og samfund i et historisk perspektiv
- skelne mellem forskellige typer af forklaringer på samfundsmæssige forandringer
- opnå indsigt i hvordan historiefaget kan medvirke til at forstå og løse problemer i nutiden
- formulere historiske problemstillinger og relatere disse til kursisternes egen tid
- demonstrere viden om fagets identitet og metoder.

Kernestof:

- hovedlinjer i Danmarks, Europas og verdens historie
- styreformer, herunder demokrati og demokratiseringsprocesser
- kulturer og kulturmøder i Europas og verdens historie
- Holocaust og andre folkekrige
- historiefaglige begreber
- politiske og sociale revolutioner

- demokrati, menneskerettigheder og ligestilling i nationalt og globalt perspektiv”